Tizenhatodik évfolyam. 44. szám. Kolozsvárt, péntek, február 22. 1895.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. **Telefon szám: 9.**

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora **1 frt.** Bélyegilleték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Gyámság alatt.

Csodálatos eredményekre vezet igen sok esetben az a gyámkodás, melyet a központi államhatalom a községek közigazgatási müködése felett gyakorol.

Az állam legfőbb felügyeleti jogának gyakorlása ellen az administráczió egységes vezetése szempontjából nem kivánunk ezáltal észrevételt tenni, ámde nemcsak sok, hanem alapos kifogások emelhetők eme felügyeleti jognak oly dolgokban és oly formák között való gyakorlása ellen, a mely dolgok természetük és jelentőségüknél fogva nem is tartozhatnak a központi hatalom, vagyis az államkormány szorosan vett felügyeleti jogkörébe.

E tekintetben egy egészen helyi érdekü kérdésre utalunk, a melyből mindenki meggyőződhetik, hogy az államhatalomnak a községi közigazgatási szervezetek életmüködése és intézkedései felett való gyámkodása igen sok esetben milyen különös következményekre vezet.

Pár év előtt ugyanis Kolozsvár város törvényhatósága rendezni óhajtván a lakbérleti viszonyokat, egy szabályrendeletet alkotott, a melyben többek között az eddig szokásban volt Szent-György és Szent-Mihálynapi költözködési időpontok helyett az évnek április és október hó első napjait állapitotta meg.

A szabályrendelet annak idején felterjesztetvén a belügyi kormányhoz, ez azzal küldte vissza, hogy a szabályrendeletnek főleg a költözködési időpontokra vonatkozó rendelkezéseit a törvényhatóság olykép változtassa meg, hogy az egyezzék meg a Budapesten már szokásos költözködési időpontokkal.

Vagyis a kolozsvári embernek is tessék akkor költözködnie, a mikor a budapestiek cselekszik, vagyis az év február, május, augusztus és november hó első napjain.

A belügyi kormánynak erre vonatkozó leirata már régen leérkezett ugyan a tanácshoz, de még csak most vették megint elő, s a legutóbbi napokban tartott szakbizottsági ülésen azzal a tanácsi javaslattal lett előterjesztve az ügy, miszerint feliratilag kéressék fel a kormány a kifogásaitól való elállásra, vagyis arra, hogy hagyja jóvá a szabályrendeletnek a költözködési időpontokra vonatkozó rendelkezését, tehát e helybenhagyással tegye lehetővé azt, hogy Kolozsvárt az év április és október első napjain költözködhessenek.

Hogy mit fog mondani a belügyminiszter az ujabb felterjesztésre — természetesen nem tudhatjuk, annyit azonban tudunk, hogy az ilyen apró részletekre kiterjedő kormányi gyámkodás már határos a komikummal.

Ugyan kérdjük: minő országos érdek követeli meg azt, hogy az országban minden ember egy és azon időben változtasson lakást, — s főleg minő komoly ok szólhat a mellett, hogy az államhatalom még abba is beleüsse az orrát, a mi tisztán helyi érdekü kérdés és a mely egyáltalán nem függ össze sem magában, sem vonatkozásaiban, sem minő államérdekkel.

Már most, ha nem államérdek az, hogy ki mikor költözködjék, akkor mért elegyedik bele a kormány a „felügyeleti jog“ sokszor hamis czime alatt olyan tisztán helyi érdekü részletkérdesekbe, és azokra vonatkozó helyhatósági intézkedésekbe, a melyek nemcsak hogy nem ellenkeznek az országos törvényekkel, de nem is érintenek országos érdeket?

Csak azon a czimen, hogy minden községi adminisztráczionális intézkedés kormányi jóváhagyást igényel — van-e joga és komoly oka a központi hatalomnak még azt a jogot is elkobozni a törvényhatóságoktól, hogy például a költözködési időket a helyi viszonyokhoz képest saját hatáskörében függetlenül állapithassa meg?

Valójában nemcsak jogtalan, de végeredményében nevetséges is az államkormánynak ilyen alárendelt jellegü dolgokba való beleelegyedése és mi reméllük is, hogy a jelen kormány a törvényhatóság ujabb feliratára eláll a régi kormánynak ama kicsinyes kifogásaitól s a szabályrendeletnek ezen intézkedéseitől nem fogja jóváhagyását megtagadni.

Ámde, ha Perczel Dezső sem okosabb ember az elődeinél és ő is fenntartaná az elődei kifogásait, akkor nem marad egyéb hátra mint az ujabban leérkező szabályrendeletet beletenni valamelyik tanácsnoknak az asztalfiókjába, ott aztán egész békességgel aludhatja az örökálmot és várhatja be az a boldog időt, — a mikor a magyar állam hatalmának birtoklói bölcsebbek lesznek azoknál, — a kik ma abban keresik örömüket, — ha minden apró-cseprő helyi kérdést országos érdeküvé fujnak fel és még azt is országos érdekü dolognak tekintik, hogy minden ember egyazon időben mutogassa meg a házi butorait a költözködésben gyönyörködőknek.

Kolozsvárt a gyakorlat amugy is szentesitette már az áprilisi és októberi költözködési időket.

Maradjunk tehát a gyakorlatnál, ebbe tán még a központi hatalom sem fog beleelegyedni.

Politikai hirek.

Honvédek segélyzése. A honvédelmi tárcza idei költségvetésének tárgyalása rendjén a képviselőház, mint tudva van, százezer forinttal felemelte a volt 1848—49-iki honvédek segélyezésére szánt állami dotációt s ennek kapcsán határozattal utasitotta a kormányt, „hogy a volt honvédek segélyezési s ezzel kapcsolatos ügyeinek rendezése végett hivjon össze értekezletet, mely ez ügyeket a központi honvédbizottság és menedékház-bizottság meghallgatásával mielőbb helyes és czélszerü megoldásra segitse.“ A Ház eme határozatának értelmében a miniszterelnök, — mint értesülünk, — a jövő hét folyamán értekezletre hivja össze az emlitett honvédbizottságok képviselőit. Illetékes helyen — ugy halljuk, — azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az 1848—49-iki honvédek segélyezésének, valamint a menedékháznak ügye is a miniszterelnökség ügykörében egyesittessék.

Az uj államtitkárok. Kormánypárti körökben — mint a „N. U.“ irja — még a hét első felére várták az uj államtitkári kinevezések megjelenését a hivatalos lapban. Az illető fölterjesztések ő Felségének Mentoneba küldettek s onnan mindennap várattak vissza. Egyszerre három államtitkári kinevezés közzététele várható és pedig a pénzügyminisztériumban Széll Ignácz miniszteri tanácsos államtitkári czimet és rangot nyer, a belügyminisztériumban Latkóczy Imre képviselő politikai államtitkár lesz, Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos pedig az államtitkári czimet és jelleget kapja.

Theologia, vagy theologiák?

Ám, ha ugy akarja az erd. ref. egyházkerület hivatalos véleménye, mely a Prot. Közlöny folyó évi 7-ik számában, e cz. alatt nyilatkozott meg: legyen hát ez a kérdés is immár napirenden. Nagyenyed, ha rákényszeritik: felveszi az eldobott keztyüt ujból, és védi magát az utolsó lehelletig, mert nem engedheti, hogy a közvéleményt megtévesszék, s mert tudja, hogy habár most átkot is kiáltanak reá, az az itélőszék, mely egyedül itél teljesen elfogulatlanul: a történelem itélőszéke neki fogja adni az igazat, habár csak akkor is, a mikor közülünk senki sem lesz már az élőknek földén.

Mert mi az igazság? Az, hogy Szász Domokos inditotta el a harczot, mely már 18 év óta foly elkeseredetten, s két táborra osztja az egész erd. ref. egyházkerületet: az, hogy ő dobta el a tüzes üszköt, mely lángra lobbantotta az alvó szenvedélyeket és ezáltal a pusztulásnak oly szembeötlő nyomait idézte elő, mely még évtizedek mulva is nyilt seb lesz az erdélyi ref. egyházkerület testén. — Most is ki a támadó? A Szász Domokos hivatalos szócsöve, a Prot. Közlöny, mely elég arczátlanul azt állitja, hogy a theologia, vagy theologiák kérdését eldöntötte már régen, nemcsak az egyházkerület akarata, hanem az országos kálvini egyház egyeteme és a haladó kor kiáltása is, melyet már illő lenne, ha megértenének a siket fülek.

De ha a kérdés el van döntve, kérdjük: miért foglalkozik vele a Prot. Közl. s miért alármirozza az egyházkerületet; ha pedig nincs eldöntve: akkor miért mondja, mintha el lenne már döntve egészen?

A tény az, hogy theologia, vagy theologiák kérdésével, nemhogy a közvélemény, de még a hivatalos vélemény sem foglalkozott egészen a legujabb időkig, a mig a nagyenyedi Bethlen-főiskola felterjesztést nem intézett az erd. ref. egyházkerület ig. tanácsához, melytől a nagyenyedi theol. akadémián megüresedett tanári székekre a pályázat kiirásának megengedését kérte. Hogy aztán erre, a püspöki aulában sohasem remélt lépésre, lett akkora rémület, hogy heteken keresztül azt sem tudta az igazgató tanács: vajjon miféle jólétet is adjon Nagyenyednek: ez nem tartozik a dologra, jóllehet a történeti igazság kedvéért nem kellene elhallgatnunk, hogy addig-addig forgatták a törvénykönyveket s különösen az egyházherületi közgyülési jegyzőkönyveinek sóvány lapjait, mignem végre eltalálták a „csendesen kérődző, igen jámbor fajta“ állatnak szarva között a tőgyét, s az elmult esztendő egyházkerületi közgyülésének azt a határozatát, melyen fölhatalmazást nyert a püspök arra, hogy a Kolozvárt létesitendő theol. akadémiára ő hivhassa meg a tanárokat: oda magyarázták, hogy neki van hát joga általában is, igy még Nagyenyedre is meghivni a theol. tanárokat, miután pedig ő e jogával élni nem akar: Nagyenyed mehet az ő felterjesztésével, a hová tetszik.

Ilyen körülmények között, ha meghuzza mégis a Prot. Közl. a vészharangot, ez nem szólhat másnak, mint a hivatalos hatalom kedvelt vazallusainak, hogy előre készüljenek komoly képpel, az isteni tiszteletbez, akarom mondani, az egyházkerületi közgyüléshez, mert kezdődik ujból a ceremonia, mely nehány év óta közmegelégedésre, annyira dicsőségesen járja. Ez a tendenczia világosan kilátszik a czikkből magából is, mely szellemes tünődéseit, ezekkel a harczragyujto szavakkal végzi: „Mi nem kevesebbet várunk az összeülendő egyházkerületi közgyüléstől, mint azt, hogy ennek az egyházunk jövőjét mélyen érintő és veszélyeztető törekvésnek (ez alatt a Bethlen főiskola előljáróságának szándéka értendő) félreérthetetlenül vágja át az utját.“

Hát, mielőtt az egyházkerületi közgyülés átvágná ezt az utat, engedjék meg kérem, hogy ezen az uton menjünk végig mi is, s elsőbben is mutassuk ki, hogy a Prot. Közl. bizonyitékai milyen kevés igaz erővel birnak, s azután bizonyitsuk be a nagyenyedi theol. akadémiának létjogosultságát.

Az első, a mi a Prot. Közl. czikkének elolvasása után, szemünkbe ötlik az, hogy annak irója Bitay Béla közlelkész, a ki a hivatalos hatalom kinevezése és tetszése alatt áll s igy függetlenül nem mondhat itéletet a dologban.

De nem mondhat azért sem, mert nincs meg kellő ismerete és tájékozottsága, a mi a kérdés tárgyalásánál elkerülhetetlenül szükséges s különösen nincs meg keblében a léleknek ama szabadsága, melynek birtokában feljuthat az ember a kritika ama magaslatára, honnan, nemcsak az egészet alkotó részeket láthatja, hanem zavartalanul szemlélheti a részeket magában foglalő egészet is, mely a dolgok lényegét adja. A mivel a közvéleményt könnyen megtévesztheti: hogy ugy beszél mindenről, mintha tudná s mintha a teljes igazságot szólaná. Azon kezdi, hogy: „Nagyenyed háborura készül. Nagyenyeden kiadták a parancsot: tömjétek be a réseket, árboczra a vitorlával, készülődés és befütés teljes gőzerővel.“ Pedig ki nem látja, hogy Bitay Béla ugrik elő teljes fegyverzetben, s végtelen nagy harczi kedvvel — nem ugyan a Jupiter, de Szász Domokos agyából? Ő akar lenni az első, a ki a kérdést: „Theológia, vagy theológiák“ a nyilvánosság előtt felveti, — elég nagy kár azonban, hogy az erd. ref. egyházkerület hivatalos közlönyében, melyet még a papok sem olvasnak eléggé.

Lehet, hogy ezt az én czikkemet sem olvassa el minden pap, jóllehet ezt az ügyre nézve, nagy veszteségnek tartanám, de azért nem hallgathatom el, hogy Nagy-Enyed nem háborura készül, hanem csak védi magát mint védte 18-éven át, mindig valahányszor méltatlan és igaztalan megtámadtatásoknak

---

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. Február 22.

Szerelmes betegek.

Irta: **Sas Ede.**

A hogy a nagyváradi, szegény öngyilkos Réthy Dezsőt elhantolták, a koporsójára hulló göröngyök tompa dübörgésében én mintha ezer meg ezer ember aggódó szive dobogását hallottam volna; a kik mind rémlátó szemmel meredtek arra a tátongó sirra, mert mintha mindnyájunk életének kinos problémájára adott volna rettenetes feleletet az a revolverlövés.

Valóban szegény kollegánk árnya nagyon sok emberhez el fog járni, álmatlan éjféleken, hivogató kisértet gyanánt, fején véráztatta koszorujával a szerelemnek. Ezer meg ezer embernek fogja mondani szomoru mosolylyal: — Ti szenvedők! Ha szerelmesek vagytok és becsületesek is vagytok: jertek utánnam! Hiszen édes a halál, mert érette haltok meg. — Látjátok: még mai nap ság is módjában van a lovagnak szive bálványaiért ontania a vérét, miként hajdan, mikor a keresztes hadra zarándokolt; most végig vánszorog a szenvedés kalváriáján és ha nem akarja magához lánczolni kedvesét, boldogtalan utitársául: hát itt hagyja szépen; hadd temesse és feledje el; az isten áldja meg a könnyelmü, édes feledékeny szivét.

A szerelem e modern, ibseni tragédiájának ezek a motivumai. A fiatal ember rajongó szeretettel szeretett egy lányt; de a szive poézsiának durván és kegyetlenül üzent hadat a realizmis. Ez is, az is a testében lakott. Az egyik szerve, a melle közepén, csodásan lüktetett egy csábos physikum felé, a kivel a Wahlverwandtschaft kimagyarázhatlan törvényénél fogva össze volt füzve: de az a másik szerv, ott a szomszédságban, melynek lebenyei mint a végzetszárnyai takarták, azt mondta neki: „Mondjon le álmairól, mondj le vágyaidról, balgat! Én nem engedem, hogy te boldog légy, mert én nem tudlak téged egészséges vérrel táplálni. Én rothadok. Mondj le — s aztán rothadjunk el békességesen együtt.“

Ki tudja, hány álmatlan éjjelébe került a szegény kamarai titkárnak ez a belsejében duló harcz, a szerveinek egymás ellen való lázadása? . . . A mire más szerelmes vágyva vágyik és ujjongva üdvözöl: ő megdöbbenve vette észre, hogy a leány őt viszont szereti. Iparkodott őt magától elriasztatni. De a lány átérezte a közöny leple alatt az izzó érzést és annál jobban iparkodott a hideg álarczot letépni. Réthy föl akart jőni Budapestre, hogy megmentse magától azt a lányt. Közbe vigaszt keresett a munkában s a siker geniusza megérintette a szárnyaival: Ládd engem kövess, én szeretlek! Milyen megvető mosolylyal fogadhatta ő a tündér csábitásait! „Te jössz elém és azt hazudod, hogy az élet igazi czélja te vagy? Holott én soha sem tekintettelek téged czélnak, csak eszköznek, hogy a te koszorud virágjaival az ő lábai utját hinthessem teli! Mit adhatsz te nekem? Hirt, dicsőséget, talán vagyont is? És azt hiszed, ezzel lekötelezel engem? — Hiszen körül-belül tartozol nekem ezzel a kárpótlással, azért a boldogságért, amit megtagadott tőlem Isten; s amiben része lehett az utolsó napszámosnak is — csak nekem nem Én . . . . . én olyan nápszámos boldogságra vágyom! S hát valóban tilos volna az nekem? Ej, hát mit törődöm és az utánnamjövőkkel? Élvezem a földi menyországot — ha keserü vád is hull aztán a koporsómra! Nem haligatok az égre csak a szerelemre.

Igy gondolkoznak, a Réthy esetében, ezrek és milliók; de Réthy lelkében is megszólalt egy hang, mely az övé volt s mely azt a kiszenvedett embert végtelen becsessé teszi előttünk. Ez a hang ezt mondta: Hogyan? Hát ez volna igazi szerelem szava? Hisz ez a gyöngédtelen, kegyetlen, nyers, kéjvágyó ösztön szava! Ó, a gondatlan, szerelmetes teremtés, kész volna velem az örvénybe rohanni; s talán később se tenne nekem szemrehányásokat, sőt talán vigasztalna is ha az önvád kigyója marna! Gyanutlan lélek és gyanutlan test, mely örömmel fogadná ajkaimról a mérget és pusztulást. Oh de én, szerelmes, kicsi lányom, nemcsak mézeshetek mámorát szeretem benned de szeretem benned az anyát, szeretem bennek a jövőt, szeretem benned az emberiséget. És ez az igazi, becsületes, örök szerelem, azt modja nekem, hogy le kell rólad mondanom, s nekem lesz erőm rólad mondani.

Mondá és meghalt, romantikusan, szentimentálisan, nevetségesen, magasztosan. S a megdöbbenés csöndje állott be a pisztoly lövése után, a megdöbbenés csöndje azok körében, a kik most állanak életük halondó, nehéz problemája előtt; és azok, a kik ezt a problemát már megoldották és pedig az önző szerelem sugallata szerint, s látják magukban és utódaikban a senyvet és pusztulást, azok elkészülve, némán adnak Réthynek igazat: .. Az érdekházasságok ellen prédikálnak; pedig a társadalomnak sokkal nagyobb baja a beteg embernek házasodása. Ej, de hát nem képtelenség az az irány, a mit Réthy ezzel a lövéssel inaugurált? Az orvostudomány statisztikája azt mondja, képtelenség. Az emberiség fele beteg, egy harmadrésze öröklött betegségben. szenved. S azok a kórt mind fokozottabb mérvben hagyják utódaikra, s a kultura és a czivilizáczió mind jobban gondoskodnak, hogy e betegségnek a szervezet minél kevésbbé tudjon ellállani. Ha minden szerelmes beteg a Réth utmutatását követné, több lenne a világon az öngyilkosság) mint az esküvő.

S elvégre is, ha két lény megegyez abban, hogy ők a szerelmet, egymás csókját fogják élvezni, s nem törődnek az utánnuk következőkkel — nem áll-e az szabadságukban? S jogában áll-e utódainak tőlük az ellenkezőjét követelni?... Mekkora lélekerő kell ahhoz, oda vetni magát az emberiséget pusztitó, elkorcsositó fatum kerekei elé intő jel gyanánt: Vigyázzatok! A ki még ép, óvja magát; a ki veszendő, jöjjön utánnam, mert különben szörnyü pusztulással senyved el a világ! Modern mártyrok ezek, a kik vérükkel akarják megváltani a testileg, lelkileg romlott emberiséget.

Én azt irnám sirfelirásul a Réthy Dezső keresztjére: Lányok, járjatok ki ehhez a sirhoz, mert senki sem szeretett titeket ugy, mint ez az ember, a ki nem akart titeket szeretni. A cynukus léhaság, hivatkozva a statisztika föntebb érintett adataira, ostobaságnak fogja deklarálni az öngyilkosságot; de az anyák, a kik egészséges kicsinyeket szoritanak a keblükhöz; s még inkább az anyák, a kik sápadtan virrasztják a beteget, s a férjek, a kik az anyákat vigasztalni sem merik, azok elismerik, hogy ez a szerencsétlen ember olyan hős volt, a kinél nagyobb hőse nem lehet a szerelemnek.

Mert nagyon sokan vagyunk amaz Azrák törzsökéből valók, a kiknek meg kellene halnunk, ha szeretünk.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Forditotta: **Amica.**

Első kötet.

II.

Egy szilaj Ir leány.

(Folytatás.) (10.)

Deverill ezredes igyekezzett lady Belfildet megnyerni, most midőn gazdag özvegy, a saját urnője és elég fiatal arra, hogy ismét férjhez menjen és szabadságában áll ahhoz menni a kit választ?

Igen, ő hajlandó volt az ezredest ezen irányban táplált titkos szándékkal gyanusitani, pedig ha ilyen tervei lettek volna, különös, hogy nem tiz évvel ezelőtt kezdett azoknak

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

volt kitéve. S ezt annál inkább teszi most, mert azt az időszakot éli, melyet a protestánsok éltek át a Bocskayak és Bethlenek idejében, mikor a hivatalos hatalom nyomása alatt, mindegyre meg kellett, hogy zörrenjen a fegyver, és a küzdő-térre kellett, hogy álljon, minden józan hazafi. Mint ha Nagy-Enyed e tekintetben is, méltónak akarná magát mutatni arra a nagy Bethlenre, ki bátran és nagy elszántsággal kelt védelmére mindig a megtámadott emberi jógoknak! Mert jógokról, ismételten jelentjük ki, hogy megtámadott emberi jógokról van szó itt is, melyet a hatalom és önkény elvehet ugyan de az igazságszeretet elbukni nem engedhet soha. Nem még akkor se, ha a támadó olyan hatalmas ember is, mint Szász Domokos, s olyan tekintélyes testület, mint az erd. ref. egyházkerület közgyülése.

Most azonban csak B i t a y urról van szó, — tehát vegyük tovább rendre, — az ő á l l i t á s a i t, melyek között bizonyára az a legerősebb, hogy „Nagyenyed versenytheologiájának a fenntartásával, jelentékeny közvagyont fecsérel el oly czélok érdekében, a mikre az egyházkerület kijelentette, de még a vak is látja, hogy azok fölöslegesek.“ Ugy tetszik nekem, mintha éppen Judást hallanám, ki a drága kenetet, melylyel az a bizonyos bibliai nő a Mester testét halála előtt megkente, elárusitani akarván, a szegények kasszájába tette volna, de a Mestert e l á r u l n i nem átallotta. Forditsuk meg csak kérem a dolgot és alkalmazzuk a vádat Szász Domokos eljárására!? Vajjon az elmarasztaló itélet nem sujtja-e őt inkább, mint Nagyenyedet? Nagyenyed azt a jelentékeny közvagyont, mi theol. akademiájának fenntartására szükséges, már évtizedek hosszu sora óta, e czélra forditja és gyümölcsözteti abban a puritán szellemü lelkészi karban, melyet évről-évre szárnyai alul kibocsát. Mig Kolozsvár!? . . . . . Kolozsvár most kezd a theol. akademia felállitásába befektetni százezrekre menő közvagyont, melyet, ha e czélra hozott is össze a jelen, de még életben lévén az adakozók, minden megerőltetés, vagy kegyelettiprás nélkül, más üdvös czélra is fordithatott volna, mig a Negyenyeden levő és az adakozók világos czélzattal papnevelésre szánt alapitványait, rendeltetésüktől elvonni teljes lehetetlenség, mert a kegyelet nem engedheti, hogy szentségtelen kezekkel megsemmisitsük az ősök végakaratát.

Hogy az egész theol. akadémia ügye csak egyetlen ember vesszőparipája, melyen már szinte két évtizede, hogy lovagol s hogy nemcsak ő ül ezen a paripán, hanem felültet reá másokat is, akik vele a hatalomban osztozkodni és a dicsőség fényében fürödni óhajtoznának. A felültetettek között ott látjuk, hogy az erd. ref. egyházkerületet ne is emlitsük, mindjárt a zsinatot, mely mint Bitay barátunk nagy vehemencziával mondja, a kolozsvári theol. akademia felállitását elsőrendü szükségletnek jelentette ki. Hogy ez a kijelentés mennyi igazságot tartalmaz, arra nézve most nem nyilatkozom, csak azt kérdem: Vajjon az az illető római szent zsinat: mért mondta ki, két évtizeddel ezelőtt, a pápa csalhatatlanságát? Ugyebár azért, hogy higyjék? A mi szent zsinatunk is nem más okból jelentette ki a kolozsvári theol. akademia felállitását elsőrendü szükségnek, hanem csak azért, hogy higyje ezt mindenki; ne csak Szász Domokos és az igazgató tanács, hanem hogy higyjék azok is, akik elsőrendü szükségnek az egyetemes papi özv. árv. gyámintézet felállitását, a papi nyugdij megteremtését és a lelkészfizetések javitását tartották. A zsinati határozat tehát az elsőrendü szükséget illetőleg, nem bizonyit semmit, csakis azt bizonyitja, hogy szabad prot. egyházunk kebelében is, éppen ugy, mint a katholikus egyházban, élő alakot öltött a tekintélyhit, mely sokszor kétes értékü dolgokat, szent zsinati végzésekkel igyekszik közkeletüvé tenni, és másokra ráerőszakolni. Ez aztán az igazi szellem! . . . Ez aztán, ugye bár, éltet és megelevenit!? . . .

Hanem hagyjuk ezeket az árnyakat.

A mit nem hallgathatunk el: az azon körülmény, hogy egy papnak, aki már évek óta ott hagyta az iskola falait s künn a gyakorlati életben mozog, tudnia kellene, hogy azokat a szent zsinatokat is, valamint az egyházkerületi közgyüléseket, csak emberek alkotják, kik nem szoktak mentek lenni bizonyos foku gyarlóságtól, azonkivül külömbféle emberi indulatok és szenvedélyektől s legfőbbképpen, különösen napjainkban, pártszenvedélyektől. A gyengét mikor nem nyomták el? És a hatalom polczán ülő, mikor nem diadalmaskodott? Az érdekek, melyek itt is, ott is, mindenütt s még magában a szent zsinatban is felütik fejüket: megvesztegetik a józan itélő képességet s fátyolt boritanak, a mikor arra éppen a legnagyobb szükség lenne, az értelem világa elé. Sokszor elég egy mosoly, elég egy jó szó, elég egy meleg kézszoritás és itéletünkben észrevétlenül meg vagyunk vesztegetve; hátha még a rábeszélés hatalmával, a közbecsülés fényével és a politika minden fortélyával, közelednek felénk, mit ki nem vihetnek akkor velünk!? Ha egyebet nem is, de annyit egész bizonyossággal tudok, hogy azon a budapesti szent zsinaton, melyen a kolozsvári theol. akademia felállitása elsőrendü szükségnek jelentetett ki, Szász Domokos o t t v o l t, mig Nagy-Enyedet nem képviselte s e n k i s e m, még Kovács Ödön sem, a ki ma az erd. ref. egyházkerületben az igazságnak leghatalmasabb hirdetője. S vajjon ki ennek is az oka? Szász Domokos, a ki ugy tudja irányitani a véleményeket, hogy dr. Kovács Ödönt ki ma egyedüli képviselője egyházkerületünkben a szabad prot. felfogásnak és gondolkozásnak, a zsinati tagok sorából kiválasztatta. Kinek rendelkezése alatt igy meghajlanak a térdek s ennyire kihal a szabad vélemény nyilvánitás: nem eltiporhatják-é még az igazságot is? Bitay barátom, ne hivatkozzék tehát ön sem a zsinat, sem az egyházkerület tekintélyére, mert itt is, ott is, nem mindig az i g a z s á g, hanem m i n d i g a t ö b b s é g dönt.

De menjünk csak tovább a Bitay állitásainak czáfolatában. Azt mondja, hogy a „kolozsvári theol. akademia felállitásának szentesitését nem annyira a zsinati végzés, mint inkább a haladás itélőszékének kijelentése sürgeti. A végtelen haladás keze oda irta ez intézkedés alá: akarom és végrehajtom, s a mit a végetlen haladás hirdet, azt nem lehet afféle ósdi elavult nézetekkel elforditani, mint: „ha eddig jó volt ezután is jól lesz!“ Mer a ki ilyen nézeteket vall, az egy csepet sem okoskodik bölcsebben, mint ha igy szól: eddig is volt pénzem ezután is lesz, tehát miért lenne szükségem hitelintézetekre; eddig is volt egészségem tehát miért lenne szükségem orvosra, eddig sem törött el a kerekem tehát miért lenne szükségem a kerekesre és kovácsra, kik megcsinálják a kereket, hogy szekerezésünkben fenn ne akadjunk? És itt van az igazság! Az enyedi theologia éppen azért, mert mult időben volt jó, ma tán csak meglehetős s utóbb még káros is lehet.“

Szeretem Bitayt, hogy a tekintély-hit teréről, a haladás végetlen mezejére lépett, mert Nagy-Enyednek az ereje épen a haladásban van. Bitay ur szerint a haladás abban áll, hogy egy theologia-akadémia egy vidéki városból (igazán szólva ő Nagy-Enyedet falunak nevezni), átmenjen egy országrész központjába, vagyis Nagy-Enyedről Kolozsvárra.

Az is haladás szerinte, ha ma a templomot nem a mezőben, vagy a falun kivül emelkedő hegyen, ha nem a lakások sürüjében, tán éppen a falu, vagy a város piaczán helyezik el. De az már nem haladás, ha az a theol. akademia, melyet lelkipásztorok képzésére állitott a vallásos buzgóság és lelkesedés a tudomány vivmányaival lépést tartva, mindazt megismerteti az ő hallgatóival, a mit a keresztyénség kebelében az emberiség vallásos géniusza megteremtett és alkotott. Szerinte az nem haladás, ha egy theologiai akadémia a vallás tudományokat a történeti i g a z s á g és az elfogulatlan keresztyén gondolkozás világánál miveli — ha nem hogy ha azt akarja, — hogy a haladás törvényét betöltse: Debreczenből át kell hogy menjen Budapestre, Nagyenyedről Kolozsvárra, Marburgból vagy Jénából Berlinbe és igy tovább, mintha a haladás egyedül és kizárólag a fővárosok kiváltsága lenne!? . . . Mondja kérem, hát Názáreth nemcsak egy kicsiny helység volt és soha nagyobb nem támadott mégis, az emberek fiai közül, mint éppen Názárethből?! — Nem a h e l y irányadó uram, nem a hely, hanem a szellem az, a mi megelevenit. Ön Budapesten az ország fővárosában, tehát az ön elmélete szerint, a haladás legkiválóbb helyén tanulta a theol. tudományokat, de azért önnél veszélyesebb s t á b á l i s t a nincs a mi egyházkerületünkben, mert ha a többi papok megcsontosodott elveket vallanak is, de azokat legalább nem hirdetik, mig ön tollat vesz a kezébe és hirdeti fennen a tekintélyhitet és az emberi önkény és akaratnak szent jogosultságát, miáltal utját állja annak a kevés világosságnak is, mely egyházkerületünkben némely lelkek felett már-már derengeni kezdett. „Akarom és végrehajtom!“ Azt gondolja ön, hogy ez a haladás törvényének nyilatkozata? Igen az e m b e r i a k a r a t é, mely a hatalom és erő birtokában, átgázol nemcsak a szabad vélemény-nyilvánitáson, hanem még az igazságon is, mert előtte csak az a s z e n t, a mit ő a k a r.

Kétségkivül a haladás törvénye is kérlelhetetlenül összerombolja az elavult nézeteket és intézményeket, de a Nagyenyedi theol. akadémián ilyenek 25 év óta nem léteznek, mert ott a keresztyéni szabadságot akkora mértékben hirdetik, hogy azon fog megtörni végtére is Szász Domokos mindenható hatalma, és az ig. tanács despotizmusa, ha egyszer az elhintett mag kikél és a mesternek oldala mellé apostolok állanak. Ez az idő pedig minden bizonnyal elérkezik s nem is késhet soká, mert a haladás törvénye kivánja éppen azt, hogy az igazság győzedelmeskedjék. Nagyenyed nem azért jó, mert régebben jó volt, hanem jó azért, mert h i v a t á s á t b e t ö l t i, és hivatását betölti az által, hogy halad . . . halad a tudományok végtelen világában az örök eszmény felé, midőn az emberi lélek vallásos nyilvánulását és alkotását, minden téren meg akarja ismerni és a lobogóra, melyet magosan hord azt az örökigaz keresztyén elvet irja: „A betü megöl, szellem az a mi megelevenit.“ Ne dobálózzék hát ön a haladás törvényével, mint valami hólabdával, mert ez a törvény sokkal szentebb és tiszteletre méltóbb, minthogy azt egy központból fizetett közlelkész, még csak az ajakára is vehetné.

És ezzel végeznénk is önnel és czikkével, ha nem volna még egy szerencsétlen állitása. S ez az, hogy a végrehajtás küszöbénél, felénk mered egy torzarczu rém; neve: schisma!

A főherczeg temetése.

Mint Bécsből irják, Albreht főherczeg temetésére kedden kivonul az egész bécsi helyőrség és a Bécs környékén állomásozó csapatok. E csapatok fele a parancsnokkal együtt a koporsó előtt fog menni. Ezek után viszik párnákon a Mária Terézia-rend nagy keresztjének, az aranygyapjas rend, a Szent István rend nagykeresztjének jelvényeit, ugyszintén a hadiékitményes katonai érdemkeresztet, a katonai érdemérmet a veres szalaggal, az első osztályu szolgálati keresztet, a hadi érmet, az elhunyt 48 külföldi rendjelét és a három tábornagyi botot, melynek egyikét a királytól, a másodikat II. Sándor czártól, a harmadikat II. Vilmos császártól, kapta a megboldogult.

Ezután következik egy vasas vitéz lóháton, majd a tábornagy gyászlepellel leborított lova. Ezt követi a gyászkocsi; a koporsón kivont kard, tábornagyi kalap, a kocsi tetején a főherczegi korona, a kocsi körül a spalirt, a testőrök és a 44-ik gyalog- 4-ik dragonyos- és 5-ik tüzérezredek 12 őrmestere képezik.

A kocsik után a király és a főherczegek, a külföldi fejedelmek illetve képviselői, a monarkia mindkét felének küldöttségei következnek.

Ezután a tábornoki kar és vezérkar, a 44-ik gyalogezred teljes tisztikara, ugyszintén a 4-ik (bécsi) draganyos és 5-ik (pozsonyi) tüzérezredek teljes tisztikara, majd az orosz és német hadsereg képviselői. Ezek után az I-ső Frigyes Vilmos király nevét viselő 3-ik számu porosz gránátos-ezred, az 5-ik számu litvániai (orosz) dragonyosezred és a 86-ik sz. Wilmanstrand-gyalogezredek küldöttségei.

Ezután pedig a többi belföldi csapatok küldöttségei jönnek és pedig, hogy az egész hadsereg képviselve legyen, a monakkia különféle helyeiről csapataiból egy-egy egész gyalog, lovas, tüzérezéedet, egy utász zászlóajat, szekerészosztagot és egy tengerészosztályt állitának össze. Ezek nem mint csapatok, hanem a hadsereg képviseletében mint gyászolók követik a koporsót.

A katonaság után következnek a polgári küldöttségek.

Letartóztatott bankár.

Budapest, febr. 21.

Győry Vilmos és Lőry Jenő sikkasztó bankárokat ma egy harmadik társuk követte a romlásba. Az ügyészség letartóztatta Ernyei A. H. fővárosszerte ösmert bankárt, a ki ügyfeleinek kárára óriási összeget sikkasztott.

Ernyei A. H. a Kerepesi-ut 8. sz. házban bir szépen berendezett bankházzal. Az üzlete igen jól ment, különösen a sorsjegyrészletekkel, de később tőzsdei üzletköre is mind nagyobb kiterjedésnek örvendett. Kliensei között voltak előkelő országgyülési képviselők, háztulajdonosok, magasrangu katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők és asszonyok is.

Az üzlet és tulajdonosa a fővárosi üzletvilágban elég jó hirnévnek örvendett. Ernyeit becsületes és szorgalmas embernek ismerték. — Eleinte csak sorsjegy- és részletiv ügyletekkel foglalkozott és ennek révén meglehetős nagy számu kommittenseket szerzett magának.

Az üzlet megszilárditásával Ernyei tőzsdeüzleteket is vállalt el és különösen a tőzsde-nyelvén ugynevezett kis embereket birt rá arra, hogy megtakaritott pénzüket biztos spekulációkban forgassák. Igy azután Ernyey csakhamar sok fél által nála elhelyezett letétek utján nagy összegek birtokába jutott és ezekkel nem a kliensei érdekében, hanem a saját számlájára, a feleinek megbizásával homlokegyenest ellenkező tőzsde-ügyletekbe bocsátkozott.

Igy ment ez vagy két évig. Ernyey a kapott összegeket mind eljátszotta a tőzsdén és folytonos erőlködésbe és mindig ujabb cselek kieszelésébe került az esetleges türelmetlenkedő kommitenseket kiegyenliteni.

A legutóbbi időben azonban már ez sem sikerült. Az igen izletesen berendezett üzlethelyiséget napról-napra ostromolták a felek, kik börzeügyleteikből származó nyereségeket és a depot-kat követelték. A villamos vasuti részvények hausse-ja okozta tulajdonképen Endrey katasztrófáját. Ez értékpapirok emelkedése annyira ismeretes volt, hogy Ernyey ügyfelei majdnem mind egyszerre beállitottak az üzletbe és követelték nyereségük kifizetését.

Csakhogy Ernyey fizetni nem tudott. Sehonnan segitségre nem számithatván, hitele pedig a bupesti pénzpiaczon sohasem volt, s két izben is megkisérlette az öngyilkosságot, de ebben megakadályozta családja. Ekkor, végső kétségbeesésében az ügyészségre gondolt és tegnap este ott önként jelentkezett.

Az inspekcziós ügyész rögtön értesitette a jelentkező bankár esetéről Saly Dezső vizsgálóbirót, ki azonnal megérkezett a törvénykezési palotába és kihallgatta a bünbánó bankárt. Saly nyomban megkereste a rendőrséget, hogy az zárja be Ernyey üzletét. Ezt a megbizást Szirmay Andor inspekcziós fogalmazó teljesitette. A vizsgálóbiró csak az üzlet bezárását rendelte el, azért ott házkutatást nem tartottak, de Ernyey vallomása szerint ott könyveken és feljegyzéseken kivül egyebet ugy se találtak volna.

Az üzletnek tegnap este történt bezárása csak ma okozott nagy feltünést. A nagy forgalmu kerepesi-uton csakhamar hire terjedt annak, hogy Ernyey üzlete be van zárva. Nyomban jöttek a megcsalt kommitensek és értesülve a történt hatósági intézkedésekről, a rendőrséghez szaladtak.

A főkapitányságnál a mai nap folyamán már többen jelentkeztek Ernyey ellen való panaszfeljelentésekkel, melyek szerint a kicsalt összegek többet tennének ki 30.000 forintnál. De minthogy a feljelentők száma folyton szaporodni fog, az összeg is sokkal nagyobb lesz.

A rednőrség a feljelentéseket nem vette át azonnal, hanem a panaszosokat átküldték a törvényszékhez, mert Saly vizsgálóbiró már ott vezeti az ügy vizsgálatát.

Ernyeyt különben ma délben már kihalgatta Saly biró, mely alkalommal Ernyey igen terjedelmes vallomást tett. Egész határozottsággal ő sem tudja az elsikkasztott összeg nagyságát megállapitani.

A letartóztatott bankárnak nagy komforte-tal berendezett nyaralója van, melyre azonban igen nagy telekkönyvi teher van betáblázva.

Ernyey neje Singer Paulina, a főváros előkelő hölgyvilága előtt igen ismeretes. Az ő tulajdona volt ugyanis 16 éven át ez év elejéig a váczi-utcza 2. sz. házban levő Madame Pauline czég alatt fennálló divat-kereskedés, mely a főváros egyik legkeresettebb e fajtáju üzlete. Ezt azonban 3000 frtért eladta Neumann Zófiának.

A házaspárnak 6 gyermeke van, kik közül a legidősebb 23, a legfiatalabb 5 éves. Ernyey a gyermekeket uri módon nevelte. Háztartása nagy volt, hat fényesen berendezett szobában lakott, nagy cselédséget és pompás fogatot tartott; háztartása évente tizezer frtnál többet emésztett fel.

---

a kivitelére gondolnlni, miután tizenegy év óta özvegy. Különös volna, ha egy ilyen terv utó gondolat lett volna.

És most haza felé menő utjában, Adrián meg volt róla győződve, hogy Deverill ezredes egész ártatlanul jött a szomszédságba, azzal az ő számitás nélküli, könnyelmü és szerencsés Irlandiasságával örülve, hogy egy festői vidéken olcsó házat kaphatott.

III.

Veszély.

Lady Belfield beleegyezett azon igéret teljesitésébe, mit a fia helyette tett, de elösmerte, hogy az ő kedves Adriánja elhamarkodta a dolgot.

— Két nap egymásután tenni látogatást nagyon barátságosnak — mondá — és ha majd későbben ugy találjuk, hogy Deve-

Ezredes elkorcsosult, és a leányok nem kellemesek, bajos lesz vissza huzodni. Kétszer menni hozzájuk egy hét alatt meleg barátságos feltételhez.

Adrián elpirult.

— Én azt gondolom, hogy anyám szeretni fogja őket — mondá zavarodottan.

— Te oly keveset mondtál nekem róluk, miután, oly hosszasan voltál velük. Miről beszéltek az egész idő alatt?

— Azokról a helyekről a hol laktak. Nem voltak közös barátaink a kiket megszóljunk.

Baddelegné el volt rémülve midőn megmondtam neki, hogy az országnak ebben a részében milyen kevés mulatságban vehet részt.

— Tehát szereti a mulatságot?

— Ugy látszik, hogy igen. Azonban a férjét a jövő hónapban várják haza, s kétségtelen, hogy Baddeleg ur a helyes uton fogja a feleségét tartani.

— Hát a leány testvér milyen?

— Nagyon hasonlit a nénjéhez, csak hogy szebb.

— Édes Adriánom, te nem beszélsz egyébbről csak a szépségükről. Attól tartok, hogy üres fejü leányok.

— Nem kék harisnyások. Nem idézték sem Huxleyt, sem Sir John Lubockot, egyetlen egy kérdést sem intéztek hozzám a szomszédság, geologiájáról vagy a mi régiségeinkről. Én azt gondolom, hogy ők olyan féle nők a kik azt gondolják, hogy a régi apátságokat a piknikekért találták fel; ők nagyon kellemesek. De tiz percz mulva képes lesz anyám saját maga itéletet hozni felettek.

Ez a párbeszéd a lady Belfield kocsijában történt, midőn Morcomba mentek.

A Pollack ur területéhez közeledtek, a Pollack ur juhaiból éppen most hajtottak el mellettük egy kis nyájas, porfelleget hagyva magok után a mint a vágóhidra mentek.

A kocsi az oszlopos korinthai előcsarnok elibe hajtott és mielőtt a lovak megállottak volna, Deverill ezredes künt volt a lépcsőkön, hogy régi lángját üdvözölje. Kisegitette a kocsiból és bevezette a házba. Szép férfi volt, szürke hajjal, fekete bajusszal és szemöldökökkel, olyan férfi volt kiről az idegenek rendesen azt szokták mondani, hogy — „feltünő“.

— Ladi Belfield, nem tudom kegyednek kellőleg kifejezni, hogy e korai látogatásért mily hálás vagyok, — mondá. Alig vártam, hogy a leányaim megösmerjék. Szegény gyermekeknek olyan vándor életük volt. Oly kevés barátaim vannak, kivéve az én nyomorult hazámban, a hol természetesen, mindenki ösmeri őket. És az a kegyed fia? — kérdé, az Adrián kezét megrázva a mint beszélt, sir Adrián, a leányaim elmondták nekem, hogy tegnap milyen jól találták magukat önnel. Félek, hogy szemtelen portékáknak találta őket.

Sir Adrián ismét elpirult, az atyai frázis annyira sértette a fülét.

— Ezek nem hasonlitanak a közönséges fiatal nőkhöz, — folytatá az ezredes. Én őket az igazi camaredierie szellemben neveltem fel és mindig ugy gondolok reájok mint jó pajtásokra.

Lady Belfield elszörnyedt. Az előszobán keresztül a hosszu szalonba követte a házigazdát, csudálkozva, hogy egy atya igy beszélbet a leányairól.

Két szép és bájos alak állott fel a tüzhely mellől és Adrián szabadabban lélegzett. Ma nem voltak kibontott hajfürtök s a csinos lábcsuklók kevésbbé voltak láthatók.

Baddeteyné magas dereku ruhát viselt, s a haja tökéletesen volt füsülve.

Helén puha szürke cashmirba volt öltözve, régi csipkével a nyaka kürül, hosszu szük ujjakkal, melyek szép karjait és vákony fekér kezeit előnyösen tüntették fel.

Most is aesthetikailag volt öltözve, de csinosan, s a kis bronz-szinü czipői csak alig voltak láthatók a hosszu szoknyái alól, a mint a Lady Belfield fogadására előre belépett. Szépsége elvitázhatatlan volt; mosolya egy remetét elbüvölt volna. Lady Belfieldet hizelgő nyájassággal fogadta, Adriánt majdnem mellőzve, kinek csak vékony ujjainak a hegyét mutatta. Egy alacsony diványra ült a vendége mellé, engedelmét kérve, hogy köpenyegét levegye.

— Ugy-e megengedi, hogy levegyem? Reménylem, nem fog futó látogatást tenni nálunk?

— Atyám, vegye el Lady Belfield köpenyegét rögtön, mert különben megfulad ebben a meleg szobaban.

Egymás között levették a Lady Belfield felső kabátját, és kényelmesen helyezték el a diványon, puha párnát téve a lábai alá, s a teás csészéjének egy kis asztalt tettek elibe.

— Kegyed most már otthoniasabban és barátságosabban néz ki közöttünk — mondá Helén, egy alacsony ottomanra ülve, ugy, hogy majdnem a vendég lábainál találta magát.

Deverill ezredes nagy tetszéssel nézte őket.

— Reménylem, nem fog terhére esni, ha mi nagyon fogjuk szeretni kegyedet, — mondá Helén kérlelő hangon. Lady Belfield, kegyed nem idegen mi előttünk. Atyám oly sokat beszélt nekünk a kegyed leánykori napjairól, és az ő fiatalkori napjairól, midőn az egész világ sokkal jobb volt mint mostan, és midőn még az irföldi birtok is ért valamit. Mily keserves nekünk fiataloknak, hogy egy ilyen rosz elhasznált világban születtünk, nemde?

Helén bámulatba ejtette Lady Belfieldet. Oly kedves volt, és oly őszintének látszott, s hizelgő modora oly önkénytelen volt, és a valódiasság szinezetével birt. Az Adrián anyja félve és kételkedve jött, hajlandó volt a Deverill ezredes leányai iránt ellenszenvet érezni, a kik csak szépek voltak; és Helén már is az ő meleg anyai szivébe hizelegte magát.

— Tehát Ön nem felejtette el az Eaton téren töltött régi napokat, midőn az Ön atyja és az én atyám olyan jó barátok voltak — mondá végre az ezredesnek, érezve, hogy valamit kell mondania. Nagyon kellemesnek találom, hogy engemet a leányaival előre megszerettetett,

— Azon időből egyetlen egy részletet sem felejtettem el, — válaszolá Deverill. Életemnek az volt az egyedüli arany korszaka, mielőtt felfedeztem, hogy a gond mit jelent. Mig az atyám élt, minden jól ment velem; ha hajba keveredtem a kedves öregem mindig kisegitett belőle.

(Folytatása köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Feleségének és öcscsének dr. Ernyei kerületi orvosnak csak 14 nap előtt árulta el a katasztrófa bekövetkeztét. Felesége adott pénzt neki, hogy rendezze dolgait, a hogy csak lehet s az utóbbi napokban már az ékszereket is elzálogositották. Az asszony állitása szerint már alig volt otthon annyi pénz, a mi 14 napig elég a megélhetésre.

Ugy a bezárt üzlet előtt, mint Ernyei lakásában ma igen izgalmas jelenetek játszódtak le. A kommitensek közül igen sokan igen erélyesen követelték pénzüket Ernyeinétől, de ez csak sirva panaszkodott az illetőknek az őt ért szerencsétlenségről.

Az Ernyey által elkezelt összegek nagyságának megállapitásán fáradozik most a vizsgálóbiró. Az üzleti alkalmazottak közt, állitólag csak egy Hajós nevü fiatalember volt Ernyei titkaiba beavatva, kit a rendőrség majd ki fog hallgatni.

De ki fogják hallgatni a feleket is, kiknek nevei az üzletben talált feljegyzésekből ismeretesek.

Egyike a legsulyosabban megkárosultaknak B. ügyvéd, ki körülbelül 8000 forintját siratja.

Az ügy nagy port vert fel a tőzsdén is, hol épen nem kapóra jött ez a legujabb bankárkatasztrófa.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 22.

— **A kormány a müvaj ellen.** Mint olvasóink emlékeznek az „Ellenzék“ hetekkel ezelőtt rá mutatott arra, hogy Bécsből fagyuból gyártott vajat liferálnak be, melyet Kolozsvárt is, mint természetes vajat árulnak az üzletekben s melyet olcsóságánál fogva irósvaj helyet széltében használnak kolozsvári pékek, czukrászok és vendéglősök is. E felszólalás nem hangzott el a pusztában. Először is a müvaj terjesztője nyilatkozott e készitmény minősége felett. Azután egy gazdasági tanár lapunk utján köztudomásra hozta, hogy Bécsben tömlöczbe zárják azt a kereskedőt, a ki müvajat árul, s a ki nem jelöli meg az árut „müvaj“ felirattal, s a ki az irosvajtól nem elkülönitett helyen árulja. Az „Ellenzék“ e közleménye alapján rohamosan redukálódott a fagygyuból készült vaj fogyasztás, nem csak Kolozsvárt, hanem a fővárosban és a nagyobb vidéki központokon is, mint azt a hirlapok közgazdasági jelentései közölték. Az „Ellenzék“ e czikke a kormány figyelmét is felkeltette s a keresk. miniszter leirt e tárgyban az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek. E leiratban tudtára adja, hogy enquettet hiv össze a fagygyuból készült müvaj behozatalának megakadályozására és javaslatot kiván e tárgyban teendő intézkedésekre nézve. Az Erd. Gazd. Egyesület tegnapi gyülésén ez a tárgy is szőnyegre került és egyebek közt azt is elhatározták, hogy Kolozsvár város hatóságához is átirnak a müvaj árusitásának megnehezitése ügyében. Egyuttal a miniszteri anket eredményét lekérik és közölni fogják.

Magunk részéről igazán örülünk, hogy a tejtermelő gazdák érdekeit oly érzékenyen csorbitó s a fogyasztó közönség jó hiszeműségével vissza élő müvaj liferáczióknak a körmére koppint az állam. Megjegyezzük különben, hogy e tárgyban tett első felszólalásunk óta a müvaj Magyarországra való behozatala rohamosan csökkent, mint azt a lapok közgazdasági jelentései időről-időre feltüntetik.

— **Az „Itthon“** bálja iránt nagy érdeklődés nyilvánul nem csak Kolozsvár városában, hanem széles körben, a vidéken is. Belépő és ablak-jegyek iránt sürün érkeznek megkeresések.

Az ablak-jegyek az I. sorban már egy hét előtt mind elkeltek. Most már csak a következő sorokban kapható még néhány ablak-jegy: Az ablak-jegyek Palóczy Lajos gyógytárában, a belépő-jegyek pedig Széky Miklós gyógytárában kaphatók.

— **„Otthon“ az „Itthon“-ban.** A fővárosi „Otthon“ irók, hirlapirók tudósok és művészek körének választmánya testületileg képviselteti magát a kolozsvári „Itthon“ bálon. Az „Otthon“ elnöke mint emlitettük, meleg hangu levélben emlékezett meg az „Itthon“ keletkezéséről, a választmányi tagok közül pedig mint a fővárosból értesitenek, többen készülnek lejönni.

— **Uj kir. ügyész.** Lázár Aurelnak kir. főügyészi helyettessé kinevezése következtében a kolozsvári kir. ügyészi állás megürült. Az igazságügyi kormány a helyet már be is töltötte a mennyiben ez állásra áthelyezte Sámi László kir. ügyészt Erzsébetvárosról. A kolozsvári kir. ügyészség Sámi Lászlóban minden tekintetben hivatott vezetőt nyert.

— **E. Kovács Gyula,** a kolozsvári nemzeti szinház nagynevü müvésze — mint levelezőnk irja — Sepsi-Szent-Györgyön fog vendégszerepelni. S.-Szent-György közönsége nagy óvációkban fogja részesiteni a kiváló szinész és irót.

— **K. Szerémy Gizella bucsuja.** K. Szerémy Gizella, szinházunk kiváló tehetségü tagja, a közönség kedvencze, holnap veszi bucsuját a kolozsvári publikumtól. Szerémy Gizella asszony több éven át volt a kolozsvári szinház tagja és mindezen idő alatt állandóan birta a közönség elismerését és szeretetét, a melyet az ő szép tehetsége által vivott ki. Miut drámai fiatal szinésznőnek minden esetre helye most még betöltetlen marad, mert jelenleg senki sincs szinházunknál ki őt szerepkörében helyettesithetné. Szerémy Gizella asszony, mint értesülünk, férjével Klenovits Györgyel egygyütt a debreczeni szinházhoz szerződött, a hová csak áprilisba mennek, de a müvésznő már most visszalép hosszabb időre a szinpadtól. Igy lesz a szombati előadás bucsu- és jutalom-játéka is egyszersmind, mely alkalommal a Vasgyáros kerül szinre, melyben a czimszerepet Klenovits, Clairet K. Szerémy Gizella, Susanne-t K. Gerő Lina fogják játszani. A müvésznő bucsu- és jutalomjátéka bizonyára nagy közönséget fog a szinházba vonzani.

— **A mensa-akademika estélye,** melyet Széchy Károlyné kezdeményezésére az egyetemi-hölgyek márczius 2-án a városi vigadóban rendeznek, a nemes szivek versenye lesz müvészetben és áldozatban; s nemcsak pompás mulatságot igér, de szemkápráztató gyönyörüséget és szellemi élvezetet is. Az estély hangversenynyel kezdődik, melyen közreműködnek: dr. Davida Leóné zongorajátékkal, dr. Halász Ignáczné, dr. Kiss Mórné, dr. Szabó Dénesné, Abt Nóra, Óvári Iluska, Szász Lili élőképekben, Schlauf Bella énekkel, Szász Anna magyar népdalok játszásával, Széchy Károlyné csevegéssel. S remélhetőleg még mások is kedvesek lesznek a programm fényét emelni. Aztán következik a bál, melynek sikeréről már az egyetemi fiatalság gondoskodik, ott lesz tánczosul teljes számmal; mert ennek az estélynek jövedelme az ő javára, a diák-asztal javára esik. Kétségtelenül Kolozsvárnak ép oly szivesen áldozó, mint a mily örömest mulató közönsége is tömegesen megjelenik, mert ez az estély az ő ügye is, hiszen a szegény egyetemi hallgatók megélhetésének könnyitése a czélja, mert bizony most minden évben eltávozik és elzüllik néhány, a ki magát itt fenntartani nem tudja. Kolozsvárnak pedig az egyetemi fiatalság drága kincse és nagy érdeke, nemcsak a jövedelmezőség, — de a jó tánczosok tekintetéből is. A mensa-academica estélyén „készlet“-ben áll majd valamennyi. s.

— **Meghivás.** Az „Egyetemi Kör“ t. tagjait f. hó 25-én — hétfőn — d. u. 4 órára második félévi rendes közgyülésre meghivjuk. Tárgy: 1. A mult ülés jegyőkönyvének hitelesitése. Aljegyző és egy ellenőr választása. 3. Inditványok és interpellátiók. — Kolozsvárott. 1895. II. 22. Szántó Károly e. i. elnök. Imre Sándor e. i. főtitkár.

— **Az Erdélyi** Muzeum-egylet bölcselet-, nyelv- és történettudományi szakosztályának 1895. évi február hó 24-én (vasárnap) d. e, 11 órakor a városháza nagy termében havi ülést tart. Felolvasnak: 1. Bálint Gábor: Minő fajuak a magyarok? 2 Dr. Versényi György: Megyes Lajos élete és költészete. 3. Folyóügyek.

— **Petrán Sándor,** m. kir. honvédkezelő főhadnagyot, Petrán Józsefnek, lapunk belső dolgozó-társának testvéröcscsét sulyos családi csapás érte, neje szül. Szilágyi Róza tegnapelőtt rövid szenvedés után Rózsahegyen meghalt. A derék jó asszony váratlan halála férjén és öt árváján kivül Kolozsvárt élő számos rokonát ejtette mély gyászba. Áldás emlékén!

— **A Mária-Valéria** árvaház választmánya Zeyk Józsefné elnöksége alatt, februát 19-én tartott ülésében bejelentetett br. Bánffy Jánosné 5 frt. ajándéka az árvák részére. Br. Petrichevich Horváth Kálmán a kolozsvári unitárius egyház község szegényei számára ujévre tett adományához 3 unitárius árva is részesült 3—3 frtban. Többek közt 2 kilépett árva hálás köszönő levele olvastatott fel a választmányhoz. Továbbá Csiky Teréz halálát szomoruan vette tudomásul a választmány és jegyzőkönyvileg fejezte ki mély részvétét egyik legbuzgóbb tag halála felett.

— **Hideg.** Kolozsvárt volt tegnap leghidegebb az európai kontinens, Husz egész 8 tized volt a hideg reggel C. szerint, Temesváron 20, Debreczenben 19, Budapesten 17, Sopronban volt legenyhébb 4 fok. A muszkák mérsékelt hideget „élveznek“, 10—13 fok nálunk a hideg. Párisban 6 fok a hideg, Konstantinápolyban $^1/_2$ fok melegük van a törököknek. Máltában tegnap kilencz fok melegben dideregtek, Nizzában pedig se hideg se meleg a meteorologusok szerint, a mi azt teszi, hogy a fagy ponton áll a higany. Hó esés kevés helyen fordul elé A meteorologiai intézet Kolozsvár városát külön emelte ki hidege miatt. Ilyen ki tüntetésre mi azért nem vagyunk, mert az ember erősen — fázik tőle.

— **Az öreg zászlótartó.** Albrecht főherczeg az utóbbi években háromszor tartott szemlét az 51. gyalogezred fölött és pedig egyszer a brooxi hadgyakorlaton és kétszer Kolozsvárt. Mindhárom alkalommal az ezred seniorja Nagy Viktor, „a vén zászlótartó“, kinek mellét több érdemrenden kivül az arany vitézségi érem is disziti, tartotta az ezred zászlóját. Az ősz tábornagy minden alkalommal magához szólitá Nagy őrmestert az ezred szine elé. Nagy előlépve, földig hajtá a zászlót, ugyanazt, melyet páratlan hősiességgel mentett meg az ellenség körmei közül, melyért vérét ontá. Albrecht főherczeg kezet nyujtva neki, kérdezősködött családja és gyermekei után s örömét fejezé ki az agg harczos jó kinézése fölött. Mire szárnysegéde mindig fényes tallérokat nyujtott át, melyeket Nagy szentül őriz, mint emléket a győztes hadvezér, hősök hőse és katonák atyjától. Ezen történet minden jelenlevőnek emlékezetében maradt, jelezve azt, hogy a hős tábornagy a harcztéren elkövetett tettekről nem feledkezett meg soha. — (Beküldetett).

— **Igazságügyi kinevezések.** Az igazságügyminiszter — mint értesülünk — Mika Ottokár brassói kir. járásbirósági aljegyzőt a brassói kir. trvszékhez jegyzővé, Juhász Imre marosvásárhelyi kir. trvszéki joggyakornokot a török-kanizsai kir. jbirósághoz, Koncz Károly székely-kereszturi kir. jbirósági joggyakornokot pedig a csikszeredai kir. tvszékhez aljegyzővé nevezte ki.

— **Márczius tizenötödike.** A szabadsajtó kivivásának emlékünnepét, márczius 15-két, Budapest főváros összes községi iskoláiban meg fogják ünnepelni s a tanács a nevezetes évfordulóra szabad napot engedélyezett. Az iskolákban már most készülnek az ünnepélyre, melynek rendezésében részt vesznek a tanárok és a növendékek is. Több iskolában meg az ifjusági önképző-körök pályázatot irtak ki az ünnepi beszédekre és szavallatokra.

— **A Széchenyi-ünnep.** Az idei Széchenyi-ünnepen mely az akadémia határozata szerint november havában lesz megtartandó, a III. osztály nevében Kisfaludy Lipthay Sándor müegyetemi tanár, levelező tag fogja az ünnepi beszédet tartani. E beszédben Lipthay azoknak a nagyszerü technikai müveltetőknek keletkezését fogja ismertetni melyekkel a legnagyobb magyar hazánkat közgazdasági tekintetben ujjáteremtette.

— **Parlamenti ebéd.** Szlávy József koronaőr, a főrendiház elnöke szerdán d. u. 5 órakor adta negyedik parlamenti ebédjét, melyre hivatalosak voltak Lukács László pénzügyminiszter és a következő főrendiházi tagok: Andrássy Aladár gróf, Apponyi Lajos gróf, Batthyány Géza gróf, Burchard Konrad, Császka György érsek, Dessewffy Aurél gróf, Kussevich Szvetozár, Kautz Gyula, Lévay Henrik, Lukács Antal, Madarassy Pál, Mailáth György gróf, Nádassy Ferencz gr., Pálfy István gróf, Pallavicini Ede őrgróf, Radványi Béla báró, Ráth Károly, Rudnyánszky József báró, Samassa József érsek, Schuster Konstantin püspök, Széchenyi Béla gróf, Zay Miklós gróf, Zichy Antal gróf, Zichy Ferencz gróf és Széchenyi Gyula gróf.

— **Tanulmányut Fiume és környékére.** Vargha Ferencz róm. kath. gymnasiumi tanár ez évben is több napra terjedő tanulmányutat rendez, melyre vonatkozólag a következő kérelem és felhivást bocsájtotta ki. „Felhivás és kérelem. A mint mult év tavaszán Miskolczról, ezelőtt pedig több izben Kaposvárról, ugy az idén is egy nagyobb szabásu, — április 5-től ápr. 18-áig tartó — tanulmányi kirándulást rendezek Fiume és környékére, a Quarnero vidékére (Abazzia. Porto-ré, Buccari stb.) Pola, Velencze, Triest, Miramare és Adelsbergbe. A fölsorolt helyeken a müvészeti, szépészeti, kulturtörténeti, ipar és kereskedelmi szempontból nevezetes épületeket és dolgokat megtekintjük, a két hétig tartó tanulmányut vasuti és hajó-jegygyel, teljes ellátás és szállással tanulóknak 48—50 forintba felnőtteknek (tanárok, tanitók, tanitónők tanügybarátok és szülőknek) hatvannyolcz és hetven forintba fog kerülni. (A tavalyi 6 napig tartó Fiume-Adelsbergi tanulmányi kirándulás tanuloknak 24 frtba és felnőteknél, 35 frtba került.) Mint mindig, ugy ezuttal is a főczélom az, hogy a tanulmányi kirándulásban résztvevők olcsón, és kevés költséggel kellő kényelmes, kifogástalan és jó ellátás mellett sokat lássanak és tanulhassanak. A tanulmányi kirándulásban résztvevők, miután a kirándulókkal állandóan orvos és patika is le z, orvosi segedelmet és gyógyszerket dijtalanul kapnak. A tanulmányi kirándulásra vonatkozó részletes programm f. évi márczius 1—5-ike közt készen lesz, a mikor is az érdeklődők és a tanulmányi kirándulásban résztvevőknek rendelkezésre fog állani. Jelenkezni lehet a tanulmányi kirándulásra való részvételre f. évi márczius hó 8-ig alulirottnak lakásán: Palóczy-utcza 23. sz alatt: ugyanekkor lefizethető az egész uti költség is, de 20 frt okvetetlenül lefizetendő biztositék gyanánt; a hátra levő összeg f. évi ápril hó 1-sején délig fizetendő le, a miről alulirott nyugtát ád. Kiválótisztelettel Vargha Ferencz, kir. gymn. tanár mint a tanulmányi kirándulás rendezője és vezetője.

— **A nagyváradi László-malom** részvénytársasság részvényesei szerdán tartották köszgyülésüket. Az igazgatósági jelentés leplezetlen őszinteséggel tárta fel a helyzetet: beismrte hogy bünös manipulácziók folytán a vállalatnak 490.179 frt vesztesége van hogy Feldheim révén 274.000 frt, Edelmaun révén 112. 000 frt veszett el; bemutatta a hitelezők kirendeltsége és az igazgatóság által egybeállitott mérleget, inditványozta a felszámolást, felszámoló és felügyelő bizottság megválasztását és kérte felmentvényét. A jelenlevők elfogadták ugyan az igazgatóság jelentését de javaslatait 37 szavazattal elvetették. Ennek alapján a közgyülés felhatalmazta a felszámoló bizottságott, hogy árverés mellőzésével a részvénytársaság összes ingatlanait eladasa. A malom vételére egyesek és pénzintézetek is jelenkeztek, ugy hogy üzembevétele illetőleg az részvénytársaság létesülése is közel jövőben várható.

— **A tél.** A kegyetlen hideg még egyre tart ugy a fővárosban, mint az ország különböző részén. Tordáról irják, hogy a maros-ludasi hetivásárról hazatérő iparosok a nagy hófuvásban az uton megakadtak. A szekérközlekedés megszünt. — Egy lembergi táviratból értesülünk, hogy Galicziában, a hivatalos lap jelentése szerint, husz ember fegyott meg. — Bukarestből irják. Nagy hóesések következtében az országban több vonalon a vasuti forgalom meg van szakitva.

— **A tél Olaszországban.** Az olasz lapok valóságos rémhireket hoznak az Olaszországban uralkodó nagy hidegről. Tegnepelőtt a hőmérséklet Nápolyban —15 fokra, Turinban —10 fokra, Valentiniben pedig —21 fokra szált alá. Szicziliából szintén nagy hideget jelentenek. Messinában nagy hideg és erős szél mellett folyton havazik. Az olaj, czitom és narancsfák nagy hóval fedvék. Több tó egészen fenekig befagyott. Nehány parasztot megfagyva találtak.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

A fuzió meghiusulása.

Budapest, febr. 22.

A nemzeti párt tegnapi értekezletén Apponyi Albert gróf előadta a fuzióra vonatkozó tárgyalásokat.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök őt felszólitotta fusionális értekezletre.

De Bánffy Dezső báró előre kijelentvén, hogy a katonai kérdésben a nemzeti párt programmját nem akczeptálhatja, — az értekezlet rögtön abba maradt.

Az értekezletről való egyéb hirek valótlanok.

A függetlenségi pártból.

Budapest, febr. 22.

A függetlenségi és 48-as párt tagjai tegnap délután Ugron Gábor lakásán előértekezletet tartottak, melyen Kapotsfynak a párt szervezkedésére vonatkozó multkori inditványát elfogadták.

Az értekezleten Sima Ferencz szóba akarta hozni Justh Gyula pártelnöknek multkori eljárását, s ezért a párt elnökének bizalmatlanságot akart inditványozni.

A jelenlevő párttagok azonban ezt egyhangulag elvetették.

A Károlyi-palota rablója.

Budapest, febr. 22.

A Károlyi-palota alattomos rablóját elfogták Székes-Fejérváron

A tolvaj nem más, mint Jurkovics Norbert ottani kereskedelmi akadémia I. osztályu tanuló.

Jurkovics előbb kadét volt a bécsujhelyi katonai akadémiában, a honnan kicsapták.

Katonai önkényeskedés.

Nagy-Várad, febr. 22.

Nagy-Váradon Fuchs Móricz generális a minapi rettentő hideg időkben a katonaságot éjjel-nappal gyakorlatra hajszolta.

A két éjjel kiküldött őrjárat félig megfagyva érkezett vissza.

Orukon és szájukon folyt a katonák vére.

Egy katona 11-szer elájult.

Hármat a hóban vonszoltak a vasutig, mert a maguk lábán nem birtak menni.

Országgyülés.

Budapest, febr. 22.

A képviselőház mai ülésén kezdetét vette az opropriácziónális vita.

A vitát Láng Lajos előadó nyitotta meg, ki után Apponyi Albert gróf mondott nagy hatásu beszédet, melyet az egész ellenzék nagy figyelemmel hallgatott.

Apponyi gróf beszédében lefestette az egész politikai helyzetet s gunyosan emlitette fel Bánffy miniszterelnök azon kijelentését, hogy ő az inséggel nem ismerős.

Jó lenne — ugymond — ha a kölcsönös bemutatkozás mielőbb megtörténne. A Bánffy nemzeti politikájától mit sem vár, mert nincs semmi pozitiv iránya és erőtlenségében ki fog mulni.

Ezután kijelenti, hogy az egyházpolitikai törvények reviziójára meginditott mozgalmat nem helyesli.

Általános helyeslés.

Rámutatott ezután arra a szomoru körülményre, hogy most már a választásoknál felekezetek sorakoznak a felekezetek ellen.

Érdekesen vázolta ezután, hogy a fuzió sem **fokozná** a parlament **akczió képességét,** mert olyanoknak az összeállitása, kik eddig különböző klubbokba tanácskoztak, nem adna **sulyt a kormánynak és a törvényhozásnak.**

Csak **rendszerváltozás** segithet.

Végül határozati javaslatot nyujtott be a költségvetés **visszautasitására.**

Hosszantartó helyeslés a baloldalon.

Sréter Alfréd probálkozott meg ezután a kormány védelmével.

Gyenge beszédét senki sem hallgatta, mindenki az Apponyi beszédét tárgyalta.

Azt fejtegette, hogy a szabadelvü párt biztositéka a szabadelvü haladásnak.

A néppárt emberei nem tudják mit cselekszenek.

Örjöngőknek nevezi őket.

Pártolja a fuziót, a költségvetést elfogadja.

Ugron Gábor a szabadelvü párt imparlamentáris uralkodását vázolta, melynek vezéreit nem tehetségénél fogva választják, hanem kinevezése utján, bármily tehetségtelen legyen is

A miniszterelnök s a kormány visszautasitotta a nemzeti párt fuzióját, mert azok nemcsak maguknak, hanem a nemzetnek is jogokat akarnak szerezni.

A választói jog kiterjesztésétől fél, mert a hatalom kiesnék a kezéből.

Kikel a főispáni erőszakoskodás ellen.

Határozati javaslatot ad be a költségvetés visszautasitására.

Ezután **zajos jelenet következett.**

Az ellenzék folytonos zugással öt percz szünetet követelt.

Szilágyi nem akarta megadni. Az ellenzék folytonos zugással követelte.

Szilágyi perczekig csönget.

Tiz percznyi zaj után, miközben Szilágyi Polónyit kétszer rendre utasitotta, Madarász József és Szalay Imre inditványoztak névszerinti szavaztatást arra, hogy legyen-é öt percz, vagy ne?

A szabály értelmében az elnök köteles az ülést öt perczre feifüggeszteni, mit meg is tett, az ellenzék viharos nevetése közben.

Szünet után Szalay visszavonta a névszerinti szavazásra tett inditványát a mi a Házban viharos derültséget keltett.

Ezután Bathányi Tivadar beszélt.

Vásonkeői váltó hamisitási per.

Budapest, febr. 22.

A kuria ma itélt a Vásonkeői váltó hamisitási perben.

A tábla tudvalevőleg az összes vádlottakat felmentette.

A kuria Bronkalanét harmadfél évi, Spiegel Bernátot két és egy negyed évi, Kégl Józsefet három havi fogházra itélte.

Albrecht temetése.

Budapest, febr. 22.

Az „Extra blatt“ jelentése szerint bizonyos az a hir, hogy a német császár Albrecht kir. herczeg temetésére Bécsbe utazik.

Bevont gyász lobogó.

Budapest, febr. 22.

A pozsonyi csendőrség épületéről a gyászlobogót a **belügyminiszter szigoru parancsára bevonták.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **Ratiuné és a turnszeverini-hölgyek.** A turn-szeverini liga fiókjának elnökét Tintorescu urnak nevezik. A lelkes dákó-román uraság neje, Natália asszonyság Bécsből viszatérőben megállott Szegeden, a hol a pályaudvarban Ratiuné, Lukácsiuné és Ratiu Dorina kisasszony fogadták. Hogy Tintoresen Natália asszonyság felismerje őket, nemcsak román nemzeti szinü szalagokkal és csokrokkal voltak a nevezett hölgyek feldiszitve, de egyuttal az előleges megbeszélés szerint mind a hárman fehér rózsát tartottak a kezükben. A találkozás rövid volt. Egy pár szót válthattak csupán és Ratiuné csak egy levelet adhatott át neki, a mely levélben köszönetet mond azért a meghivóért, a melylyel Tintorescu ur őt és leányait a liga turn-szeverni báljára meghivta, amelyre azonban nem mehetett el, mert későn kapta. E levélnek aztán az lett az eredménye, hogy a liga turn-szeverini fiókja elhatározta, hogy ebben a szeszonban még egy második bált is rendez, hogy azon a nagy martir felesége és leányai is megjelenhessenek. Ez alkalommal, mint a romániai ujságirok irják. Turn-Szeverinben nagy tüntetések készülnek a magyar nemzet és kormánya ellen.

— **Agyonvagdalt házaspár.** Borzasztó rablógyilkosságot irnak Pacsérról. Szerdán éjjel Hegyi János 90 éves aggastyán lakására betört egy eddig ismeretlen rabló. Hegyivel lakik nején kivül fiatal menye is. A rabló a menyecskére ráparancsolt, hogy meg ne mocczanjon, mert meghal, a két öreget pedig baltával agyonvagdalta. Aztán feltörte a pénzes ládát és 600 forintot elrabolt. A tettest nyomozza a csendőrség.

— **Az álarczos bálban.** — Uram, én szivesen fogadom meghivását a vacsorához, de csak oly föltétel mellett, ha anyám is velünk tart.

— Nagyon sajnálom, de én fölöslegesnek tartom, hogy anyja is velünk vacsorázzék.

— Oh kérem, ne féljen attól, hogy ő alkalmatlan lenne, — szegény már a második fogásnál el szokott aludni.

— Hozza hát!

— **Köszönet.** Hálás köszönettel nyugtázzuk, hogy a sz.-udvarhelyi ev. ref. kollegium ifjuságának e hó 8-án rendezett tánczestélye alkalmával a konviktus alap javára felülfizettek: gróf Kuun István 2 frt, Vida Ignácz 1 frt, Solymossy Endre 1 frt, Szabó András 1 frt, dr. Nagy Sámuel 1 frt 50 kr, Ilyés Miklós 2 frt, Fekete Gerő 50 kr, Mester János 50 kr, Becsek Aladár 50 kr, Bartha Károly 1 frt 50 kr, Jancsó István 40 kr, Sebesi Ákosné 2 frt 50 kr, Miskolczi Károly 3 frt 50 kr, dr. Kovács Mór 3 frt, Tejes Áron 2 frt, Bedő Ferencz 2 frt, Szöllősi Sámuel 3 frt, Jakab Gyuláné 50 kr, Haberstumpf Károly 2 frt 50 kr, Ugron János 8 frt, Mezei Ödön 3 frt, Mikó Árpád 9 frt, Félegyházi Antal 2 frt, Derzsi Pál 50 kr, Németh Sándor 1 frt, Gönczi Lajos 2 frt, Gyertyánffy Gábor 2 frt, Ilyés István 1 frt, Grün Sámuel 1 frt 50 kr, Weinberger Fáni 1 frt, Polgári Károly 1 frt, id. Veres Sándor 1 frt, özv. Török Pálné 1 frt, Biró György 1 frt, Jodál Rezső 1 frt, dr. Ráczkövi Sámuel 2 frt, N. N. 10 kr, Menyhárdt András 2 frt, Olasz Gyula 1 frt, Bodor Pál 2 frt, Biró Áron 1 frt, Pál Adolf 2 frt, Becsek Miklós 2 frt 50 kr. Összesen 79 frt 50 kr. Ez ugy erkölcsileg, mint anyagilag, szépen sikerült tánczestély ujabb bizonysága annak, hogy a székely anyaváros közönsége nagyrabecsüli kollegiumunk kulturális értékét s filléreivel és jóakaratával kész támogatni azt czéljaiban és főként abban az örvendetes törekvésében, hogy nemsokára bekövetkező megerősödésével a székelyföld, minta-középiskolájává, elsőrendü nevelő-intézetévé fejlődjék. Azzá az intézetté, mely a mult évszázak örökségének hiven ápolja e sok igényü jelenben is azt a nemes missiót, hogy az értelmes székely nép szegénysorsu, törekvő és tehetséges fiait hasznos munkásokká nevelje egyházunk és hazánk javára. E fontos czél előmozditására fog szolgálni a szervezendő konviktus is, mely valóságos áldása lesz a szegénysorsu tanulóknak. Köszönet azoknak, a kik adományaikkal ennek alaplát gyarapitották. Székely-Udvarhely, 1895. febr. 12. Az ev. ref. kollegiumi ifjuság.

— **A kolozsvári** hivatal-szolgák betegsegélyező és temetkezési egyletének 1895. febr. hó 2-án tartott zártkörübálja alkalmával kegyesek voltak az egylet részére ajándékozni: Hegedüs Sándor, országgyülési képviselő, dr. Lechner Károly, Szász Domokos, Jekely Ákos, Fekete Gábor, dr. Meler Hugó, 5—5 frt, a magyar általános biztositó társulat 4 frt, Heppes Miklós, Kozma Gyula, Biró Béla ap. plébánus, Ziglet Emil, br. Rudnyánszky Béla, Schilling Rudolf 3—3 frt, dr. Kánitz Ágoston, Zsakó István, Kain Hugó, Végh József, Végh Ferencz, dr. Bnrtók József, Altmann Hugó, Lázár Lajos, Szive Elemér, Mihályi Zoltán, Budinszki Ernő, Ferenczi Dezső, Kozma Géza, Roszmán Károly, Csermák Gyula, Dorgó Albert, Nagy Gábor, Fekete Benő, Gyulay Arpád, Oborzil Gyula, Imre Gergely, Varga Mór, Karácsonyi Miklós, dr. Strobel Kázoly, Pulereczki Dániel, Székely Károly, Abrudan Farkas, Árgyellán Mihály, Benkő Lipót, Ccenker Arnold 2—2 frt, Balogh János, Kovács Albert, Imre Gábor, Sajgó Károly, Daramusz Ámusz 1 frt 50—1 frt 50 kr, dr. Pisztóry Mór, Schlauf Győző, Raskó Imre, Tőrös Sándor, dr. Sterszky Vincze, Fülöp Gábor, Schreiber Róbert, Kondász Ferencz, Smolenszky Jószel, Dants József, Vámosi József, Sárosi Ignácz, Korneli János, Fekete Endre, Miskovszky Frigyes, Farkas Lajos, Kolin József, Buczi Samu, Orelt Győző, Székely János, Szemeray Lajos, Kallo, Valcz Lajos, Oláh Rudolf, Ványolosi Ferencz, Böszörményi István, Kisfaludi Lajos 1 frt, Vajda Imre, Kádár Sándor, Koncz, Krinb ger Ödön, Neszfeld Viktor és Sólyom Gyö 50—50 krt voltak kegyesek az egylet érde ben ajándékozni, melyért fogadják az egylet vével hazafias hálás köszönetünket. Végül nem mulaszthatom, hogy Menczel Sándor, F kas Kálmán, Vajda Imre, Papp János, Kö István, Horaklán Pál, Erneszt József és Gáll nos — bálbizottsági tagtársaimnak kik az e let érdekében odaadó buzgalommal működtek Sebesi Pál vendéglősnek azon szivességéért, h a báltermet dijmentesen átengedte — hálás szönetemet nyilvánitani. Honorányi József b bizottsági elnök.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. szombat február hó 23-á

K. Szerémy Gizella

bucsufölléptével és jutalomjátékául,

K. Gerő Lina mint vendég:

A VASGYÁROS.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

HIRDETÉSEK.

Kolozsvármegye és Kolozsvár szab. kir. város főispánjától.

Sz. **162**—1895. 125. (2—3)

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Kolozsvár sz. kir. város monostori kerületében ujonnan rendszeresitett s 500 frt évi fizetéssel javadalmazott **kerületi orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek, s felhivom mindazokat, kik ezen kinevezés utján betöltendő állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában elirt minősitést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat hozzám **folyó évi márczius hó 10-éig** annyival is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Megjegyezni kivánom, hogy a városi szervezési szabályrendelet 228. §-a értelmében a kerületi orvosok saját kerületükben tartoznak állandóan lakni.

Kolozsvárt, 1895. évi február hó 12-én.

Gróf Béldi,
főispán.

Sz. **6154**—1995. 126. (1—1)
tan.

Pályázati hirdetmény

Budapesten, Kolozs-Monostoron és Kassán tartandó gyümölcsészeti tanfolyamra.

Budapesten (a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben) **f. évi márczius hó 18—27-ig, Kassán** (a m. kir. gazdasági tanintézetben) **márczius hó 26-tól április hó 4-ig, Kolozsmonostoron** (a m. kir. gazdasági tanintézetben) **április hó 1—10-ig** gyümölcsészeti tanfolyamot rendeztetek.

Czélja ezen tanfolyamoknak:

a) hogy ezen tanfolyamon a fiatalabb és a fatenyésztés iránt érdeklődő faiskola-kezelő tanitók a faiskola kezelést és gyümölcstenyésztésben ugy elméletileg, mint gyakorlatilag szakszerü kiképeztetést nyerjenek;

b) hogy a tafolyamot sikerrel végzett faiskola-kezelő tanitók közül a községi faiskolákhoz alkalmas járási felügyelők legyenek a vármegyék által kiszemelhetők; és végül

c) hogy a gyümölcstermeléssel foglalkozó földbirtokosoknak alkalom adassék arra, hogy a gyümölcsfa nemesités, kezelés és ápolásban kellő utmutatást nyerhessenek.

Ugy a budapesti, mint a kolozsmonostori tanfolyamra csakis 16 tanitó, a kassaira pedig, miután oda az Abauj-Tornamegyei gazdasági egyesület 8 tanitót saját költségére küld, csak 8 tanitó fog az állam költségére felvétetni, a kik egyenkint 15 frt uti átalányban és napi 1 frt 50 kr. ellátási dijban fognak részesittetni. Oly tanitó, ki már ily tanfolyamban részt vett, a folyó évben nem pályázhatik.

Felhivatnak azon községi faiskola-kezelő néptanitók, kik ezen tanfolyamban részt venni óhajtanak, hogy 50 kros bélyeggel felszerelt kérvényeiket, a melyben életkoruk, nyelvismeretük s a faiskolában töltött eddigi működésük felemlitendő és ezen körülmények közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandó, **folyó évi február hó 28-ig** közvetlenül hozzám felterjesszék. — Ezen határidőn tul beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A most emlitett faiskola-kezelő tanitókon kivül mindegyik tanfolyamra fel fog még vétetni 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, a kik azonban állami ellátásban nem részesülnek. — Ez utóbbiak kérvényeiket szintén **folyó évi február hó 28-ig** ugyancsak hozzám küldjék fel.

A tanfolyamot állami költségen végzett hallgatók az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos jelenlétében elmeleti és gyakorlati vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről bizonyitványt nyernek.

Budapesten, 1895. évi február hó 7-én.

A földmivelésügyi m. kir. Minister.

Sz. **3626**—1895.
tan.

E magas rendelkezés ezennel közhirré tétetik.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1895. évi február hó 19-én tartott üléséből.

Albach Géza,
polgármester.

Sz. **3807**—1895. 124. (2—2)
tan.

Hirdetmény a „Kétágyu" bérbeadása iránt.

Kolozsvár sz. kir. város tulajdonát képező, a Trencsin-téren levő „Két ágyu" czimü korcsmahelyiség **1895. évi ápril hó 1-től kezdve egy évi időtartamra** nyilvános árverésen bérbe adatik.

Kikiáltási ár az eddigi évi bérösszeg 200 frt. — A ki ezen bérleményre versenyezni óhajt, 10% bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlatát **idei február hó 28-án d. e. 12 óráig** a városi Tanácshoz adja be.

Az ajánlatok elfogadása felett a Tanács határoz.

A szerződési pontozatok a városház, emelet, 6. sz. szobájában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsa 1895. évi február 29-én tartott üléséből.

Albach Géza s. k.,
polgármester.

Alapittatott 1855-ben.

MÜLLER GYULA
(Keresztény Imre utóda)
kefe- és ecset-gyára,
Kolozsvártt, Jókai-utcza (belszén) 14. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlani

gyártmányaimat,

melyek minőség, jóság és az árak tekintetében a külföldi gyártmányokat fölülmulják és a melyek több országos és iparkiállitáson érdem érmekkel lettek kitüntetve.

A székesfehérvári országos kiállitáson 1879. ezüst éremmel lett kitüntetve.

A Szolnokdoboka megyei gazdasági egylet termény, állat és iparkiállitásán 1887. bronz éremmel lett kitüntetve.

A budapesti országos kiállitáson 1885. nagy éremmel lett kitüntetve.

Nagy raktárt tartok **minden e szakmába vágó czikkekből** a legfinomabbtól a legegyszerübbig.

Elvállalok **mindennemü gépkefék javitását** avagy **ujjá készitését.**

A legjobb romániai sertéből készitek továbbá:

parket-fénykeféket, festő- (Steinpenczlik), **meszelő-** és **kendertisztitó-, fedélfestő ecseteket,**

FODRÁSZ GÖMBKEFÉKET,

ruha-, haj- és **bársonykeféket,** mindezeket felelősség mellett, tiszta sertéből. 5. (21—x)

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

Kereskedőknek különös kedvezményt nyujtok.

Kivánatra árjegyzéket azonnal küldök.

A bécsi nemzetközi élelmezési- és hadsereg ellátási kiállitáson „Wien-Rotunde 1894." kitüntetve!

BODOKI
„MATILD-FORRÁS"

kristálytiszta égvényes vasas savanyuviz.

Vérszegénységen alapuló betegségeknél, a gyomor és az idegrendszer bántalmainál és női bántalmaknál megbecsülhetlen gyógyhatásu kellemes ital!

Legfelségesebb izü **„borviz"** — a maga nemében páratlan hatásu **„gyógyitó viz"!**

Elsőrangu aczél-forrás!

a melynél **tisztább, egészségesebb** és **kellemesebb,** de mindenekelőtt **olcsóbb** ásványvizet képzelni sem lehet.

Egy literes üveg viz ára üvegcseréléssel **10** krajczár.

10 üveg, vagy nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árkedvezmények.

Kolozsvárt főraktáron:

SEGESVÁRY és TÁRSAI uraknál.

Tisztelettel:

GYÖRGY JÓZSEF, a forrás kezelője.

925. (39—x) (Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

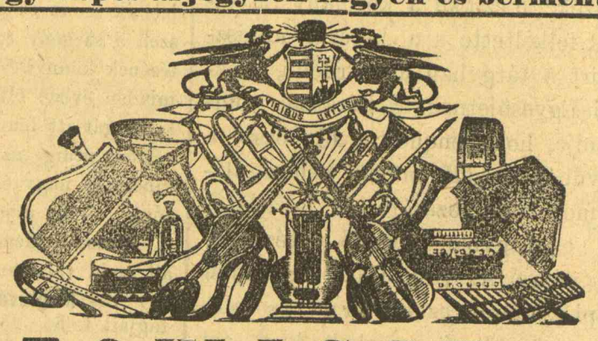

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállitó, hangszergyáros,

Budapest, Lánczhid-utcza 5. sz.

Saját gyártmányu **fuvó-, vonó-** és **ütőhangszerek,** kitünő hangu **czimbaimok** és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tüzoltói, községi és más egyesületi zenekarok felszereléséhez szükséges **fuvó-** vagy **vonó-hangszerek** a legolcsóbb árban és legelőnyösebb fizetési feltételek mellett szállittatnak.

Elpusztithatatlan erős orgoha hangu Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Hangszerek és Harmonikák javitása legolcsóbb árban eszközöltetnek.

85. (4—10)

Ócska hangszerek becseréltetnek.

Községi dobok.

Első magyar VARRÓGÉPGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budapesten.

Tisztviselő-telep, Szapáry- és Villám-utcza között.

Évi gyártási képesség 25.000 darab varrógép.

A hazai ipar diadalma.

Évi gyártási képesség 5000 darab kerékpár.

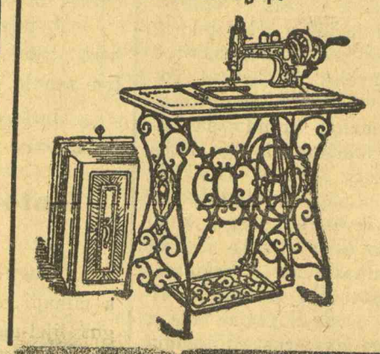

ADRIA VARRÓGÉPEK.

Magyarország egyetlen **varrógép- és kerékpárgyára** saját butorgyártással és vasöntődével.

ADRIA KERÉKPÁROK.

1894. évi **elsőrangu** kitüntetések:
- Elismerő okmány: Villamos munkagép kiállitásról Budapesten.
- I-ső osztályu állami érem: Országos tanszerkiállitásról Debreczenben.
- Arany érem: Lengyel nemzeti kiállitásról Lembergben.

11. (8—8)

Kapható minden elsőrangu varrógép- és kerékpár-kereskedésben.

Oly helyekről, a hol még nem találhatók, megrendelések közvetlenül a gyárhoz intézendők. — Árjegyzék kivánatra bérmentve ingyen.

Kapható: **Boér Sándor örököseinél Kolozsvárt.**

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.